ב"ה | גיליון 746
ערב שבת קודש
פרשת **בהר-בחקתי** תשפ"ה

** *		
20:12	18:56	י-ם
20:16	19:16	ת"א
20:14	19:09	חיפה
20:12	19:16	ב"ש

אוצר הנפש

עלון שבועי בענייני תורת הנפש ותיקון המדות משיעורי **הרב יצחק גינזבורג** שליט"א

אוצר הפרשה

בהר לשון בהירות

השבת היא שבת פרשת בהר, ובחסידות דורשים את המלה בהר מלשון בהירות, מהשרש **בהר**. **בהר** הוא אחד מ-יג לשונות של אור, שיש בבוונות שלנו לחנוכה, כנגד יג מדות הרחמים, כאשר בהר הוא השני, כנגד "רחום", והוא הכי קרוב לאור, שהרי **בהר** עולה בגימטריא **אור**. איפה מוזכר בתורה לשון של בהר, לא בדיוק בהקשר של אור? ["בהרת".] בנגעים.

איפה בתנ"ך יש לשון של בהירות ["בהיר הוא בשחקים".] בספר איוב, בדברי **אליהוא בן ברכאל**, בגימטריא **משיח**, לאיוב, אחרי דברי שלשת רעיו של איוב – "ועתה לא ראו אור בהיר הוא בשחקים ורוח עברה ותטהרם". הויכוח בין רעי איוב לאליהוא היה, לפי הסבר הרמב"ן, על גלגול. הרי כל הספור שם הוא על שכר וענש – שלשת רעי איוב טענו שאם איוב קיבל כך וכך משמים סימן שזה מגיע לו ושבאמת הוא חייב, אינו צדיק. אבל אליהוא סבר שאיוב צדיק ואף על פי כן קיבל מה שקיבל כחלק מתיקון גלגולו הקודם.

יש מפרשים אחרים המסבירים שהויכוח היה על נושא של השגחה פרטית, שזהו נושא מרכזי בתורת הבעש"ט. אליהוא טען שמה שאיוב קיבל זה בתכלית ההשגחה הפרטית מלמעלה. אלו בעצם שתי הסתכלויות, של האריז"ל ושל הבעש"ט, הרי האריז"ל היה מגלה לאנשים את הגלגול הקודם שלהם, אבל הבעש"ט לא עשה כן, כי הוא לא רצה להגביל ולקבע את הבן אדם שכך הוא, אלא לימד שכל פרט ופרט של קורות חיי האדם, גם הפעוט ביותר, הוא בהשגחה פרטית מאת הבורא יתברך, ונוגע לא רק לתיקון האדם עצמו אלא להשלמת כוונת הבריאה כולה.

(כ' אייר ע"ח)

אוצר הסיפור

מי שהורג את הגוי שבקרבו אינו פוחד ממנו

כ"ו אייר, יסוד שביסוד, הוא יום ההילולא של האדמו"ר שלמה מזוויעהל זי"ע. כמו יוסף הצדיק, שנחנט בבשמים לאחר הסתלקותו, גם גופו הקדוש של הרבי מזוויעהל נדף ריח נפלא, ונראה חי ממש ואף יותר מכך – כמאמר הזוהר: "צדיקא דאתפטר אשתכח בכולהו עלמין יתיר מבחיוהי". אכן, רבי שלומק'ה חש קשר עמוק ליוסף הצדיק ולקברו, ועל ששהה שם שניות בודדות, חש תענוג עילאי:

"יראת מגוי? אבי מורי זצ"ל היה אומר שמי שהורג את הגוי העצמי שבקרבו, אינו פוחד מגוי"

סיפר הגה"צ ר' אלי' רוט זצ"ל: פעם אחת נסע עם רבו, הרה"ק רבי שלמה'קה מזוועהיל, למירון, והנהג היה ערבי. הרבי ציוה עליו לא לשלם למפרע, ולבקש ממנו לנסוע דרך קבר יוסף הצדיק בשכם. הנהג חומד הממון, לא הפסיק להציק לר' אלי' כדי לקבל את תשלום הנסיעה, עד שהוכרח לתת לו את הכסף.

רבי שלמה'קה ישב כדרכו בעיניים עצומות, שקוע ברעיונותיו. כשהמכונית הגיעה לסביבות שכם, פנה אל ר' אלי' ושאל: "נו, הוא נוסע ליוסף הצדיק?" השיב לו ר' אלי' כי הנהג משתמט ואינו רוצה לנסוע לקבר יוסף.

"האם שילמת לו כבר?" – שאל הרבי. "כן – השיב ר' אלי – נאלצתי לשלם כי יראתי מפניו". הרבי מזוועהיל נענה ואמר: "יראת מגוי? אבי מורי זצ"ל היה אומר שמי שהורג את הגוי העצמי שבקרבו, אינו פוחד מגוי". הרבי הרים את ראשו ופנה אל הנהג הערבי, אף על פי שלא ידע את השפה הערבית, ואמר לו: "סע ליוסף הצדיק"! הנהג נבהל, וסימן בראשו כי יסע.

כשהגיעו לקבר יוסף הצדיק, צריכים היו כמנהג המקום להסיר המנעלים ולשלם דמי כניסה. הרבי חלץ נעליו, שילם ונכנס. השתהה שם כחצי רגע ויצא, ובצאתו נענה ואמר: "אהה... מרגישים כי פה טמון יוסף הצדיק...".

(כ"ה ניסן תשפ"ג)

אוצר הפתגם

התוכחה עצמה היא "תוכחת מגלה מאהבה מסותרת", תוכחה שהיא תוך-אהבה, אבל בסוף צריך שהאהבה לא תשאר מסותרת אלא תהיה אהבה גלויה.

(שבת מטו"מ פ"ד)

יו"ל ע"י תלמידי הרב גינזבורג. להצטרפות לתפוצת שיעורי הרב: דוא"ל: itielgi@gmail.com וואטסאפ: 050-7951105

אוצר התבונה

אמונה-תענוג-רצון – שלשת האבות

מונח אצלנו בפשטות ששלשת ראשי הראשים, הראשים שבכתר, מקבילים לשלשת האבות, שבהקבלה פשוטה הם כנגד חג"ת. במדרש כתוב ש"ההרים" הם ההורים-האבות – שלשת האבות הם שלשה הרים. יש גם מדרש שאומר שהמשיח נקרא הר, "על הר גבֹה עלי לך מבשרת ציון", "מה נאוו על ההרים רגלי מבשר" – המשיח הוא הר שמשלים-משקף את ההרים-האבות.

ההר הראשון הוא אברהם אבינו, **אברהם עולה הר גדול**. ובו נאמר "אברהם קראו הר". אברהם אבינו הוא "ראש כל המאמינים". קראנו בפסח כמה פעמים את מגלת שיר השירים, בה כתוב "תשורי מראש אמנה" – ראש אמנה הוא אברהם אבינו, ראש כל המאמינים. אברהם אבינו הוא גם איש החסד, "חסד לאברהם", וגם המאמין הראשון – ושני הדברים האלה הולכים ביחד. דברנו על "על יד ימינך" – הנהגה של ימין וחסד. אברהם אבינו גומל חסד בגשמיות אך תכלית החסד שלו היא פרסום האמונה בה' לכל העולם – "ויטע אשל בבאר שבע [חסד] ויקרא שם בשם הוי' אל עולם [אמונה]".

התורה לא פוחדת, לא דואגת, שאדם יפרש לא נכון את התלות בין גשמיות לרוחניות

יצחק אבינו שייך לראש השני, לכח התענוג. הענין העצמי של יצחק הוא צחוק ושעשוע, כשמו. בפסח התענוג מתבטא בקרבן פסח, התענוג האלקי של החג, כמו שהזכרנו גם בחול המועד. כתוב אצל יצחק אבינו שהוא אוהב מטעמים, יש לו 'חוש' בתענוג (המתבטא ב"גדי עזים" של קרבן פסח). התענוג של יצחק אבינו מופיע גם בשעשוע שלו עם רבקה, "יצחק מצחק את רבקה אשתו". במדות הלב יצחק הוא יראה ופחד, אבל כמו שתמיד מסבירים – "פחד יצחק", הסוף של הפחד הזה הוא צחוק ושעשוע, תענוג אלקי.

התורה לא פוחדת, לא דואגת, שאדם יפרש לא נכון את התלות בין גשמיות לרוחניות – שמישהו יבוא ויאמר שזה לא לשמה, שצריך לעשות דברים לשמה בלי לצפות לשכר. **כתוב "אם בחקתי תלכו – ונתתי גשמיכם בעתם". גם את הגשמיות וגם את הרוחניות – "ונתתי גשמיכם בעצם", "ונתתי שלום בארץ", "ונתתי מקדשי בתוככם". אלה שלש תוצאות של "אם בחקתי תלכו", "שתהיו עמלים בתורה". כלומר, בסוף זה חוזר לרוחניות – אנחנו עושים את שלנו ברוחניות, ה' נותן גשמיות ("גשמיכם"), אחר כך השלום הוא ממוצע בין גשמיות לרוחניות ובסוף יש בית מקדש. הפרשיה מסיימת "ואולך אתכם קוממיות".**

שאלה: אם אנחנו מדברים על צניעות לדבר על הברכה? גם על הברכה, כך דרך העולם. כמו שמזוזה היא סגולה לשמירת הבית. מותר בדור שלנו – כך לפי מעמד הדור – וצריך להסביר את התלות בין הגשמיות וגם השלום לרוחניות. קשה לתפוס מהו בית מקדש, אבל גשמיות ושלום כן תופסים.

(מוצאי ה' טבת ע"ו)

אוצר קצר

נפש וגוף

פשוט שהפסיכולוגיה צריכה להיות בקשר עם הרפואה – הן הולכות ביחד, **נשמה בריאה בתוך גוף בריא. זהו אחד הווארטים היפים ביותר של רבינו סעדיה גאון, שההילולא שלו ב-כ"ו באייר – הוא כותב ששלמות הנפש היא התלבשות הנפש בתוך הגוף. אם הנפש לא נמצאת בתוך גוף היא בעצמה חסרה את השלמות שלה. לכן הגוף צריך להיות בריא, כי אם הגוף לא בריא הנשמה לא יכולה להתלבש בתוך הגוף כדבעי, להתיישב בתוך הגוף, ואז הנשמה חולה – הנשמה לא שלמה, היא חסרה.**

שוב, זהו וואוט של רבינו סעדיה גאון, ששלמות הנפש היא ההתלבשות וההתיישבות, היציבות, של הנשמה בתוך הגוף. ממילא, תורת הנפש – מחלקת הפסיכולוגיה שלנו – חייבת להיות בקשר הדוק עם הרפואה הכללית, על כל אין-ספור הכיוונים שיש בה.

(כ"ו אייר תשפ"ג)

יסוד שביסוד – אמת לאמיתו

מה יש עוד ביסוד, שהוא החסד של היסוד? כתוב "האמת והשלום אהבו". מסבירים ש"אמת" היינו "משה אמת ותורתו אמת", "קונה הכל", וה"שלום" היינו אהרן אחיו, "אוהב שלום ורודף שלום, אוהב את הבריות ומקרבן לתורה". אהרן מקיים את הדין שמותר ומצוה לשנות מפני השלום. כשהוא משנה מן האמת בשביל השלום הוא מגיע לאמת לאמתו, היסוד שביסוד. אחד הפירושים הידועים שלנו שיסוד שביסוד נקרא אמת לאמתו, ואמת לאמתו באה לידי ביטוי במצוה לשנות מהאמת הפשוטה למען השלום. מהו השינוי הזה? מעבר מהגבורות לחסדים, אף ש-**ה הגבורות שמקבל היסוד הן מדת משה רבינו צריך לעבור ל-ה החסדים, מדת אחיו, אהרן.**

(אור לכ"ו אייר פ"ב)

אוצר הפתגם

הכל מתחיל מרצון ומהתבוננות "מה רוצה באמת". כאשר הרצון הפנימי והעצמי מתבהר אזי אין דבר העומד בפני הרצון – הרצון עם פניו לביצוע בפועל מתקן את המדות (אהבה ויראת ה', כללות ענין עבודת השי"ת) והמדות מאירות את המחשבה והדבור כו'.

(מתוך "נפלאות" פר' תזריע מצורע פ"ה)

מהווה עיצוב: דעה ◊ אביחיל | 054-6580146